

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за тел. грање: „СТРАЖА“ — БЕОГРАД.

Стар Редакције у Админ. Комисијски ул. бр. 22.

Огласи се до у Админ. Цен.

Новакћаре се имају на продају. — Уредници се не одговарају.

Пшеница, ружичасти, новачи и све остале врсте се одговарају на акт. врата шармантног дома

Око Пшемисла

— Немачка офанзива заустављена —

БУКУРЕШТ, 1 јуна.

По једном Телеграму, који је овамо стигао једној веома високој личности, немачка офанзива, којој се у немачким војним круговима придаје необична важност, и од ње се очекивало да загрози руским трупама које оперишу у Галицији, потпуно је заустављена. После крвавих и упорних борби у којима је долазило до небројено јуриша на нож. Цаљ немачких трупа да заузму Лавово осујећен је потпуно са огромним жртвама по непријатеља.

Немачка офанзива у Буковини какође је претрпела слом.

ЈОН.

ЈОВАН БАЊАНИН

Јужни Словени у Аустро-Угарској и рат

Таква је Аустро-Угарска у мирно доба. У ратно доба развија она ове своје особине до неперватности. Она пре свега затвара своје држављане управо херметички од додира с читавим осталим светом. Органи њезине добивају силне хиљаде помагача, понајвише у иррационалним и сумњивим типовима, природним на сваку високост. Шпијунска и денуцијанство заузимају големих размера. Слободне штампе просто нестане, а листови којима се допушта да излазе морају доносити само оно што им унапред одреди државна власт. Лични слободни постаје готово немогућ, дописивање исто тако. Свака покрајина, сваки град, свако село, па чак и сваки појединач остале наједаред осамљени и изгубљени у метежу који око њега и стаје. Све је изоловано, без оријентације и без компаса. Дотле међутим најмљени елементи излазе на улице, приређују наручене манифестације, а где ни то није доста, извршују погроме и плачкашке нападе на немоћне грађане.

У таквој држави, у таквој средини мобилизована је војска, која је крепула на Србију. У ту су вјску

повучени и јужни Словени, да се боре против своје браће, сами против себе. Аустро-Угарска је објавила шаром света, како је мобилизација постигла неслушен успех, како је све с одушевљењем хитало на царски позив под оружје. Али су у већа места по монархији ипак стицали гласови како се по нашим селима разлеже плач и лелек остављених матера, сестара и жена, и како су се по многим железничким станицама после првих дана мобилизације виђали жан дарији, где у гомилама везане голе одушевљене ратнице, које су остали код својих кућа. То сведочи, колико је тамо народ осећао потребу и оправданост овог рата. Но кад су већ наједаред увучени у касарну, морали су и они бедници јити с војском на бојишта. Сваки појединач ишао је с другим мислима и осећањима. Пред оних који су пасивни и нису ишли с војском куд су и водили, зато што су морали, и поред оних који су се борили несвесно, било је заоста и таквих који су се борили маслени да врше једну лепу дужност. Било је тих и међу Србима, али свакако мање него међу другима.

Да се сва ствар правилно схвати и оцени, не сме се пре свега генерализовати, не треба свија који су били у редовима аустројске војске приписивати исте мотиве. На образованост и народна свест није код свију људи у једном народу једнако развијена, па ни код Срба. А не треба заборавити, да међу Србима у монархији живи још добар део генерације, којој је најпопуларнија песма била: „Радо иде Србин у војнике“, с познатим фререом: „Кад зжели светли цар, у смрт сваче граничар“. Аустројска није никад хтела да задовоља своје народе, али је увек умела да их обмањује. И тако су се и код Срба измењале многе старје генерације, које су веровале да је интерес монархије и стоветан с интересима Српства. Било је и код граничара у прошла времена локалних побун, верских и социјалних, које су угушене у крви, али све то није могло да воде еба ову веру и ово предање с колена на колена.

Последње остатке тих нараштаја затекао је рат монархије против две слободне српске државе. Ови су последњи граничари доживели велико разочарење већ у доба балканског рата. Они су били научени да у монархији гледају носоца борбе за ослобођење Срба од Турака. Тако им је негда тумачио пролаза.

чена и вековна мртва стража на греницама монархије. А сад су наједаред гледали, где Аустројска омета сваки корак слободних српских држава и спасава Турску. После тога разочарења долази ово, још страшније, где Аустројска диже руку да угуши слободу српских држава. Но на жалост то разочарење могли су да осете само интелигентно и свесни остаци тих нараштаја. Главни ко. тигент те последње граничарске генерације, која је своје синове слала под царске заставе, рекрутује се из оних делова српског народа, у којима има најмање образованости. Синови су повела граничарски дух својих отаца, освештали га и снажили у етно сфери аустројске касарне, везали своје патријархално схваћање положеном за клетвом верности, и стегнути окупном дисциплином вођени су у рат против своје браће. Је ли чудо да се из душе таког човека кога су као и његове старије васпитали ратном славом стеченом под царским заставима, могао да тргне, кад је гању, поклич: Царска се граничар не предаје! И он је Србин, а био би при праван да подели мегдан са свакима ко би му то порекао. Али свест је његова далеко од тога да схвати, колико протесне трагичности има у његовој борби против слободног дела српског народа.

Епиграм

Порука (Бугарском листу: „Народ. Права“) Извините? — на табли сазнања Да запишем... опет узех креду, И бугарска „миловања“ Да цртам по реду, Ал. што застак? — јер изгубих речи Нима нема кончине ни броја, Јер у нашој земљи македонској Стварају их сред мира и боја; Ал да знате тачно наше Поданте „варварске“, Прочитајте, молим, Листове бугарске — Сазнајете: сав на рад „платски“ И „културне“ све узме њине; — Све чиме нас „похваљују“ „братски“ Они сами чине! М. Расински.

Сарајевски атентат

из пера Максимилјана Хардеса

Бар у Немачкој национални и монархиски осећај, није поврћен Принциповом куглом Листови, која су заглунули уши целом свету, провагирајући у њима: слободу савести, човечанство, хуманит. и светски мир, багила су се свом силнином и жучношћу у целу кривиду за сарајевски атентат, управо онако, као кад један Јеврејан изврши какву прљаву трговињу, осуде цело јеврејску нацију за кривицу једног Јеврејана, исто тако наша штампа гракнула је на Краља Петра, Пашића, Цара Николу. Извољ. ксга. на Јужне и Северне Словене третирајући их као срадне, подстрекаче сарајевског атентата. Такој мржњи, наша штампа извољила је као српски народ, и због тога немачка штампа носи мрљу у својој историји, која би могла јити у неколико и да се загледа, кад би сада писала историју о српском народу и њего

вљам херојским подвизима. Па јесу ли ти заслепље ни писци, толико заслепље ни шовинизмом, да не могу да угледе, да ће такав тон писања посејати јити в.љу мржњу између Аустро-Угарске и пограничних словенских земаља, а то има за циљ да створи, ако то већ и није учињено, рат који носи толико ужаса и недаће да се то не д. је ни предвидети.

Под Хабсбуршким скиптром, има више Срба него под скиптром Краља Петра и Краља Николе. Ту живи јеврејо Срба и они ће потпомоћи у сваком случају акцији Срба. Још пре 32 године, Петар Шувалов није узалуд написао: „Из Босне ти прети опасност европског рата. Ја имам уверење, да ће варица из Босне упалати буре с барутом Босна ће бити дуча, која ће решити словенско питање“.

— Наставиће се —

У ваздуху

ЛОНДОН, 27 маја. Према дешама холандских листова из Брисла потврђује се уништење дирижабл систем „Персевал“, у смешитшту код Брисла, који су енглески авијатичари запалили у понедељак најутра

је више метака погодило кристалицу, чула се експлозија на њеном предњем делу и запажен пожар. Због помрчине немогућно је било утврдити колика је штета нанешена непријатељу. На торпилеру, који је нападао, има један офицер и 6 мрвара рањених.

На Западу

ПАРИЗ, 31. маја. Саспштење од 30. маја: У пределу северно од Араса необично јака артиљеријска борба на платоу Лорет. Непријатељ је на целом сектору Екс Нулет-Е-Кери непрекидним бомбардовањем покушавао да спречи организовање позиција које смо у отели. Наша артиљерија пуцала је на опкопе и батерије немачке у пределу мајора Туван, југо-источно од Хебитерга; не-

Око Цариграда

Петроград, 30. маја. Из Одесе јављају, ноћу између 28. и 29. маја, у близини Босфора, руска два торпилера срела су „Бреславу“, која је рефлектор осветлила наш торпилер са турбинама, који је одмах напаво непријатеља. С обе стране отпочео је јак артиљеријски двобој. С наших орпалера заложено је да

пријатељ је јутрос покушао против напад, који је био лако задржан. На осталом фронту нема шта да се забележи, сем доста жива артиљеријска акција на сектору источно од Ренса и на фронту Перт Босежур.

Државње Румуније

СОФИЈА, 1. јуна. Г. Братијано одржао је са председницима Скупштине и Сената важне конференције, на којима је разаван о ситуацији у којој се налази Румунија. Братијано је поднео предлог, који је поднео тајлански посланик у име сила Четворист Споразума на којима би се могли повести понова преговори о интервенцији Румуније.

У Азији

Петроград, 31. маја. Саопштење генералштаба кавкаске војске од 29. маја: У правцу Олта в Турци су у неколико михова покували против нашег близу Ишкахани и у пределу Ливачор, али су нашом ватром били одбављени. У долини Олтакеј напредвали смо до положаја Тебрал-Башкала. Покушај турски да нападу плавину с југа пропаво је. На осталим деловима фронта нема ничег новог.

Русија и Румунија

СОФИЈА, 1. јуна. Према једној делцици из Букурешта, није искључена вероватноћа у ноге преговоре између Русије и Румуније. На енергично завизмање талијанског посланика, румунска је влада знатно попустила у својим тражењима. Јон; Претплата на „Стражи“ 1 динар месечно.

ФЕЛТОН

Наш Жофр

— Vidi —

— Снаци по природи —

„Да, одговора генерал Жофр, они су све предвидели, само не пораз!“

Овај начин резимирања разговора, закључивања дискусије је потпуно у његовом маниру.

И кад, случајно, изјави неку оцену, увек се чудимо тачној оштровидности са којом он суди ствари и људе.

Ако говори мало, он је део доста и увек с извршним апетитом. Дobar стомак, мирна сан, нема великог генерала без тога. Стомак генерала Жофра је изврстан, а, што се таче његова сна, он леже сваке вечери у девет сати и спава до четири или пет у јутру, забрањујући да га буде, сем у изузетним случајевима.

Од најважниј његових речи од свију његових разговора, оно што се одваја пре свега јесте непоколебљив поверење у нашу победу. Сви она који су и мали част да му се приближе рећи ће вам то.

За Жофра, извесност у наш успех је апсолутна; она не трни ва најмање колебање ни најмање ограничење. Немци могу да чине све што желе и да се бију што је могуће боље. И нису мање изгубљени без лека. Слободно им је да употребе све оружје, чак и как је оно отровно, да прибегну најнечаснијим изговорима.

Све им то неће ничему послужити, сем можда да одложе за неколико недеља свој пораз, и још!

Немачка војска, у садашње време, не може ништа потаву наше војске. Ми смо узели мало по мало господарство, власт над њом и то ће аби само увећавајући.

За онога који је одушевљен сличним поверењем, свитни догађаји ратни, лако неуспеси који у тренутку не могу а да се не догаде, изгледају врло мали.

Један Жофр, поред ових свакодневних догађаја, доприноси својим бистрим погледом до битних чинилова и дубоких узрока. И ови чиниоци и ови узроци су попуно у нашу корист. Оста ло не постоји и највиши шеф наше војске нема ни времена ни жеље да остави ни једног тренутка да од страни своју пажњу на ове појединости.

Узалуд Немци објављују у своје Klartext у да су узели извесав број топова и неколико стотина, па чак и хиљада заробљеника. Девет пута на десет, деведесет осам Klartext је свакодневни коминиче главног штаба пута ва сто, вест је лажна. Иви топови су највише ручне бомбе и још хиљаде заробљеника своде се на неколико лешева на дну уза-

ног пролаза. Али чак и да је вест истинита! Крајем последњег септембра, у времену њихова увера на Сен Мишел у јануару у времену предузећа код Соасона, Немци су постигли локалне успехе. То су два једина успеха којима имају да се хвале од наше победе на Марни. До чега су их ти успеси довели? Због недостатка доволних резерви, они су били немощни да их искористе. Они су одмах навишли пред собом француске снаге које су их од један пут, један пут за све, зауставили.

И каква несразмера, каква провала између резултата који су жудно желели, и у који су били сигурни, и резултата који су добили између њихових нада и стварности!

Цео њихов план, цело њихово предузеће била су засновани на нашем брвом уништењу; требало им је да нас сирве за шест недеља, што би им допустило

да се окрену на Исток и да уреде своје рачуне са Русима. У том циљу они су трошили првога дана и за први удар готово целокупност својих резерви, у двајнајст, утростручав јуки са бесном смелашћу, број својих армијских корпуса, слично одважним играчу који баца све своје имеве на један удар дуго проучаван и чији му резултат изгледа апсолутно сигуран.

И овај удар, овај рђав удар је промашио потпуно.

Тада театанска војска, ова иста војска, која је семо сањала о офанзиви са великим ходом и стопама од десет километара, преко ноћ укопала се у земљу. Они који су очекивали, који су есконтвала победу пет пуно, непосредну, ограничили су сад своју амбицију да не буду сувише брзо побеђени.

Није ли то в.ћ једно врло понижавајуће признање о својем поразу? Прву партију овога рата

која је трајала до битке на Марни, они су изгубили без икаква изгледа на спор.

Другу партију, која траје још, покушавају свима средствима, да јој одложе аа кључак. Али узглед, и за кључак се приближује, прв свем том

Трећа партија, која обећава да ће бити брза, тако нагла као и прва, убрзаће, довршиће њихов слом.

Ево ритма овога рата, таква каквог га предвиђа искусио око једнога Жофра.

Кад је то тако, зашто дакле да жури, зашто да не предузме све потребне мере, све своје време? Лагано, обзриво, слично дрвосеча, потпуно повељеног у секири којом рукује, он ударе, један по један, удар по тевтонском стаблу. И дрво, које се већ љуља, једног или другог дана, строп штаће се доиста.

Никитко нестрпљење, ни каква грозничаво хитња. То су Немци који имају право и дужност да буду нестрп-

љиви, и чак да постану људја. Сутра за њих то је непознат, сптерећено најпрвијем претпањама; економска оскудица недостатак у жету, у бању, у злату и бескрајно тешка ствар, недостатак у људима, оним људима, које су они, са најстрашницом расношћу, жртвовали стотинама хиљада за време првих недеља рата. Сутра, то је одлучивље Италије, Румуније које ће интервенисати да ба им дати последње ударе.

Али за нас тачно је противно.

Имамо дакле само одлучно да наставимо своју дужност, чекајући фатално одвијање догађаја.

Ово суђење стање генералисима је стање свију његових војника. Ево дуго месеца како ја живим у њиховој средини; никд их нисам чуо да се питају о могућем или вероватном трајању рата; напад они нису себе утврђивали датуме.

— Саршиће се —

Аустро-талијански рат

— Нови успеси —

РИМ, 30 маја.
Службено саопштење од 29 маја:

Данашњи дан обележен је неколиким успесима на више тачака нашег фронта. Нашим извиђањем, чињеним с оне стране Монтенеро, вањено је између стена, које су тукле последњег дана наше батерије, поред 40 о стављених непријатељских лешева, још и много остака од пушака и митрљеза.

— Градница —

РИМ, 30 маја.
Барош градница, коју су наше трупе заузеле пре неколико дана, потпуно је учвршћена.

— У Приморју —

РИМ, 1. јуна
У приморским областима

наше су трупе сузбиле непријатеља и мало прошириле наш фронт.

— На Исонци —

РИМ, 1. јуна
Главни штаб јавља На фронту покрај реке Изонца дошло је до мањих сукоба у коме је непријатељ имао осетне губитке. Непријатељски покушај да се дочепало положаја и да пређе реку на неколико места такође је осујећен.

— На северу —

РИМ, 1. јуна
И на северној граници у Карниолским Алпима дошло је до мањег сукоба, који се завршио успешно по нас. У једном артиљерском двобоју наша је артиљерија била надмоћнија и ућутала је непријатеља.

Турска и Бугарска

— Свакога часа очекује се прекид односа —

— Ватерини однос —

СОФИЈА, 1. јуна
Протеривање Бугара из Тракије изазвало је у Софији веома велико огорчење. Сви листови траже од владе да тражи од Турске да гоњења престану у противном нека се прекину односи.

Полузванични „Прапорец“ пише, да је гоњењем Бугара у Тракији пољуљала бугарско-турско пријатељство, и изазвала је у целој Бугарској оправдан гнев који може бити веома фаталан по даље суседне односе.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Пред анцијам —

СОФИЈА, 1. јуна
Одржана је министарска седница на којој је претресано питање о мерама које би требало предузети да би се заштитио бугарски живот у Тракији. До сагласности није могло доћи. Већина чланова кабинета је била зато, да се порти у путу оштра нота, којом ће се париградској влади ставити на знање, да ће се први поновљени случај протеривања Бугара, као и злостављања тумачити као воља за прекид добрих су седских односа, који су Турској у данашњој ситуацији веома потребни.

— Ко је победио? —

СОЛУН, 1 јуна.

Још нису стигли извештаји о резултату избора из свих места. Према досадашњим резултатима влада има већину од три мандата.

Сантјаго.

— Влада и избори —

СОЛУН, 1. јуна

На неколико места је констатовано да је влада велики број преобучених жандарма послала да гласају за њене кандидате. Међутим, већина их је гласала за Венизелоса.

— Резултат избора и политика, —

СОЛУН 1. јуна.

Једна угледна политичка личност упитана од кореспондента „Ле Тава“ у колико ће избори утицати на промену у држању Грчке, изјавила је ова:

Ако победи Венизелос, у шта ја не сумњам, Грчка ће у року од најдаље десет дана ући у акцију. У случају пак, да победи данашња влада, питање о интервенцији неће бити скинуто са дневног реда, ово ће бити само одложено за неко време.

Јер данас нема у Грчкој политичара, који може да мисли, да Грчка и без интервенције може да изведе свој национални програм. Само разлика је у гледиштима Док Венизелос извођење националног програма посматра и са моралног гледишта, дотле данашња влада г. Гунариса, држи да још није дошао погодан час за интервенцију. Међутим, тачно је, било олмах или кесеп два доцније, Грчка мора интервенисати, наравно у корист Тројног Споразума.

Сантјаго

Румунија и Бугарска

— Посредовање Италије —

Букурешт, 1 јуна.

У дипломатским круговима се говори, да се посредовањем Италије воле преговора између Румуније и Бугарске. Преговора теку веома повољно и држи се, да ће преговори бити закључени најдаље до 15 јуна.

Дневне вести

Седница у Врховној Команди

Јуче је престолонаследник Алесандар са Војводом Путником одржао седницу, после које је престолонаследник отишао аутомобилом у Тополу.

Г. Страндман код Пашића

Г. Страндман, секретар руског посланства, посетио је јуче г. Н. Пашића и задржао се код њега пола часа.

Министар у инспекцију

Јуче је стигао у Крагујевац г. Љуба Јовановић министар унутрашњих дела. Г. Јовановић је извршио тамо инспекцију својих подручних органа.

Дипломатске вести

Француски посланик на српском двору г. Боц, по сетио је јуче г. Јозу Јовановића нашег министра на бечком двору.

Полицијски указ

Јучерашње „Српске Новине“ публикују указ, којим се постављају још нових седам полицијских начелника III класе.

Одликовани авијатичари

Француска влада одликовала је француске авијатичаре г. г. Тируена и Мањона, који служе у нашој војсци и тоу Тируена медаљом за храброст а Мањона ратним крстом.

Суђење опанчарима

Наш извештај из Ниша јавља нам да ће суђење по опанчарској афери почети тек у другој половини месеца јуна.

Нов цензор

Према новој уредби о војној цензури, за војног цензора биће постављен шеф београдског пресбиора Ми новинари можемо да поздравимо овај корак г. ми

нистра војног, јер лоласком шефа пресбиора зг цензора, добијамо једно стручно лице за тако важан посао.

Рад по школама

Министар просвете издао је наредбу школским властима, да све оне школе чије зграде нису заузете за војну потребу и чији наставници нису нигде на војној дужности, имаје отпочети свој рад 15 јуна; који је пре неколико дана објавио у „Срп. Новинама“.

Из П. Т. Одолења

У П. Т. Одежњу уста новљен је један нарочити одељак за извиђање неуверности на пошти, које би се дешавале, при шаљању новинарских пакета, депеша, писама или упутница. То је добра ствар, само треба енергично и савесно вршити своју дужност у том одељењу.

Нов инспектор

Јучерашње „Српске Новине“ доноси указ којим се поставља за инспектора II кл. Желез, Дирекције г. Милан М. Урош вић адвокат из Београда

Државни статистике

Последњим указом Н. В. престолонаследника Алесандра постављен је за државног статистичара IV кл. Светозар Рашић апсолвирани правник.

Пасеши с фотографијама

Министар полиције издао је наредбу полицијским властима да сви пасоши који се буду издавали, морају бити снабдевени и фотографијом сопственика.

Нов официр

Последњим указом, постављен је за капетана I кл. пошашки пешадјски официр грчке војске Пеленас Монзатинотас.

Рука жижиче у Нишу

Јуче је стигла у Ниш једна повећа партија руских жижича, која ће се раздати продаваца у Нишу.

А шта је мојом лепо са Београдом?

За ратничку децу

Гђе: Даница Вазер приложила је Материнском у дружењу за ратничку децу 20 динара и Ружа К. Грегорич 10 динара. Племени тим дародавница изјављујемо толику благодарност. Шефер за београдски округ Сивоћ је послато из Ниша за Београд 3 вагона

шефера, један за Буранце, Лазаревац и Београд.

За наше вољке

Из магацина пољопривредног друштва издата је већа количина пољопривредних сива сељанима у крајевима где је прошла аустријска војска.

ИЗ РОВА

Голдштајн из Степања

Нашим садашњим ратницима можда је непознато име Голдштајн. Ратницима из I-ог српског турског рата 1876 год. свакако је познато. То је био онај руски капетан, који је као добровољац учествовао у српско-турском рату и кога је генерал Черњејев због храбрости и јунаштва његова војоу увек уз себе. У великој битци на Шуматовцу генерал Черњејев беше се затекао са својим штабом у „Живановом шанцу“.

Навала Турака беше тако силна, да се из шанца не могаше ни маћи, нити се смејаше глава лодичи, јер арна падаха као киша, а извештаја не беше ни од куда, те генерал не знајаше ништа шта се догађало изван „Живановог шанца“. Да би прекинуо ту неизвесност Голдштајн се услужо на грудобран шанца, постоје неколико тренутака да би оценио ситуацију, и ма да су зрна као град падала око њега, Бог га сачува и он се жив и здрав спусти и поднесе генералу извештај.

Неби се сад свакојако сбијали Голдштајна да и 3 ескадрон II коњичког пука „Цара Душана“ није добио свога Голдштајна.

За време борбе на Слатини, 3-ћем ескадрону беше наређено да настави десно крило пешадије. Беше густа магла, ескадрон идући да заузме одређени положај, одједанпут се нађе пред стрељачким стројем, за који мишљаше, судећи по њиховом одећу, које се прњаше, да су наши трећепозицији, чије је десно крило требало ојачати. Но ескадрон мораде брзо подлегати за једну међу, нагнан јаким ватром коју отвореше трећепозицији. Ватра беше тако јака, да нико не смејаше главе дићи. Командир се уздржаше да отвори ватру јер сви веровасмо да нас трећепозицији у оној магли нису познали и да су због тога на нас отворили ватру. Сви бесмо крајње огорчени на ову непажњу трећепозицијца, због које, како ми мишљасмо, беху већ двојица узалуд рањена. Да би прекинуо ову неизвесност редов Велислав Станојевић из Степања срезом тамнавског окр. ваљевског, доже се, истрча 40-60 метара напред и застаде посмагарајући трећепозицијце. Сви смо очекивали час кад ће се стропштати. А ја! Ол оне кише куршума не беше ми ништа и он постојав неколико минута врати се у трку натраг, леже за међу и рече командиру: „Њини г. капетане, мајку им њину, само имају црне шињеле.“

Командир нареди да се отвори ватра, која је трајала до у ноћ, кад наш ескадрон би смењен и оде да направи коње. Пролазећи после два дана туд ми смо гледајући мртве Аустријанце у прним шињелима видели да смо трећепозицијцама скупо платили ране редова Ерлевског, који је ту храбр борбу се рањен и доцније од ране умро као и подчредника Гаје који је такође ту рањен.

Дневник једног комите

— пише д. с. п. —

31 јули. Нешто после пола ноћи затрпера кроз ваздух тахо, прагушено, дрхтаво, да ипак одлучно „дјж’се“. Дижемо се, тетурамо, као сенке. Ништа се не види. На супротном је брду месечина. Ми смо у засени. Кренула смо се. Шта је то? Идемо натраг?! Да се не повлачи наша војска?! Али ипак можда немо другим путем за границу. Већ смо се мало а спеди изнад долине и изашли на месечану. А та месечина била је као неким велом превучена — ретком маглом, која се дизала из долине.

Дакле, идемо натраг, жалосао смо промрљали, јер

мо дошли пред ону страшну изборицу и сад се требало уз њу попети. Полако, један за другим идемо, стењемо, дувамо, падамо, али ипак полако одмичемо. Буљам очи и гледам где је онај испред мене стао, да и ја ту метнем ногу. Опомињемо један другог на камење, које се котрља. И тако једнако мрзовољно и лењо, као неиславани људи. Назад смо се успели и добили мали одмор, док нам се раздавао лебац из коморе.

Идемо, освежена јутарњом хладноћом, бржим корак и сада не више на траг, него другим правцем кра границе. На једној чистици, на брду, застао сам за тренутак, да уживам у јединственом изгледу. Било се већ добро рзданило. Све долине и јаруге биле су пуне бело плавичасте магле, а врхови брда штрчали су из ње и изгледали као острва у мору. По неки и стакнутији врх већ се златио првим сунчаним зрацима. Преко неке велике ливаде, пуне росе и сочне траве, дођосмо у прашуму — Црвена Стена. Старе дебеле букве и смрче, по неке изваљене, обрене, по неке полу труле лежале су ту. Земља је била влажна

и мека и опет онај пријатан благ мирис шуме. На једној чистици растали смо се са другом четом, која оста ту, а ми се са г. мајором кренули одмах даље. Били смо већ врло близо границе. Видела су се босанска брда. Ради сигурности испослали смо напред патроле. Морали смо се већ крити и бити обазриви, јер су нас из Босне посматрали. Мајор је почеште застајкивао и нешто дурбином посматрао испитивао.

Још једна страшна назорбаниа и ево нас у селу Расташту. То је село сиромашно, са малим кућницама, као и сва планинска села и било је готово пусто. Видели смо по коју сељанку, која нас је, са скрштенам-рукама на трбуку, гледала погледом сажалења, страха, поштовања, бриге, погледом мајке, сестре жене.

— Наставиће се. —

БОЈА „FO“

за бојадисање косе, браде и бркова: црна, мрка и кестењава. 1 картон 5 дина. Доплатом шаљемо најмање два картона. КРАЉ. СРПСКИ ДВОР. ФРИЗЕРИ Браћа Г. Данић — БЕОГРАД —

166

1-3

Избори у Грчкој

— Венизелос победио —

— Спец. извештај —

СОЛУН, 1 јуна

Из свију изборних места стигли извештаји о резултатима избора Брарао свега 314 посланика од којих из Венизелосове странке изабрано 198 влада 104, поновних избора 14. У народу огромно одушељење! У Атини, Солуну, и свима већим градовима огромно одушељење.

Сантјаго

Министарска криза

— помоћ —

СОЛУН, 1 јуна

У атинским политичким круговима се говори да је резултат избора поразно владу, и да је ова поднела краљу оставку.

Сваког часа очекује се указ о зладаној оставци.

Са мора

СОЛУН 1 јуна

Енглези потопили немачки подводни брод.

У Дарданелима

ПАРИЗ, 31 маја

Савезници у дарданелима напредују.

Важна конференција

НИШ, 1 јуна

Јуче код г. Јоце Јовановића били посланици енглески бугарски румунски и грчки и са њиме дуго конферисали.

Ревизорима

Послали смо свима ревизорима обрачуне за месец Мај, и молимо их да нам одмах пошљу новац, као и непродате новине.

Потребни су нам поштени репортери за К. Митровицу, Охрид и Лазаревац.

Јављам свима мојим сродницима и пријатељима да је мој никада непрежљени брат

Спира Вујовић

каптар хаубичке батерије

завршио свој живот на један трагичан начин 30. маја 1915 год. у 4 сата по подне у 22 год. свога живота и сахрањен у Новом Гробљу у Београду.

Овом приликом не могу пропустити а да не изјавим благодарност арт. мајору г. Влад. Мишину, артил. капетану Ђорђу Поповићу, реж. нареднику Животи Милановићу, поднаредницима: Радомиру Обрадовићу, Владирану Банковићу, каптару Нинифору Васиљевићу, командирци Перу Ристају и осталим друговима његовим који ми притекоше у помоћ и мог брата Спиру до вечне куће испратисе.

Београд, 1. јуна 1915 год.

Брат. Алек. В. Вујовић поднаредник

165,1-3